

† Ἀρχιμ. Εὐσεβίου Ματθοπούλου
Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἦτοι:

Τίς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου

Καὶ:

*Τίνι τρόπῳ ἐπιτυγχάνεται οὗτος
Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῇ Μαρτίου 1913*

Ἀπόσπασμα:

289. Ἡ νηστεία πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας.

Δὲν κάνουμε ἐμεῖς ἐδῶ λόγο γιὰ τὴ νηστεία πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας. Αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀφήνεται στὴ διάκριση τῶν πνευματικῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ πνευματικοὶ πατέρες, δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα νὰ ἐξομολογοῦν, πρῶτιστο καὶ κύριο προσὸν πρέπει νὰ ἔχουν τὴν ἁμεμπτη κατὰ Χριστὸν ζωὴ. Εἶναι ἀνάγκη ὁ κάθε πνευματικὸς νὰ ἔχη γνώση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ ἔχη γενικὰ τὴ γνώση τῆς ἀρετῆς καὶ τὴ γνώση τῆς ἁμαρτίας. Συγχρόνως πρέπει νὰ ἔχη σύνεση καὶ διάκριση, γιὰ νὰ διακρίνῃ στὸν ἐξομολογούμενο, τίς διάφορες ἀσθένειες τῆς ψυχῆς, δηλαδὴ τὰ διάφορα πάθη καὶ τίς ἁμαρτίες τοῦ ἐξομολογούμενου, καθὼς καὶ τὸ βαθμὸ κάθε πάθους καὶ κάθε ἁμαρτίας, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ βαθμὸ τῆς ἀναπτύξεως καὶ γνώσεως τοῦ ἐξομολογούμενου.

Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχη καὶ τὰ δύο ὁ πνευματικὸς, τὴ γνώση δηλαδὴ καὶ τὴ διάκριση, γιὰ νὰ μπορῇ ἔτσι νὰ κάνῃ καλὴ διάγνωση τῶν νοσημάτων τῆς ψυχῆς. Διότι τότε θὰ ὑποδεικνύῃ στὸν ἐξομολογούμενο πρῶτα τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνοχὴ του ἀπέναντι στὸν Θεό, καθὼς καὶ ποιά θὰ εἶναι ἡ αἰώνια καταδίκη του, σὲ περίπτωση ποὺ δὲ μετανοήσῃ εἰλικρινά. Ἐπειτα θὰ

μπορῇ νὰ τοῦ δίνη καὶ τὶς ἀναγκαῖες συμβουλές καὶ νὰ τοῦ ὑποδεικνύη καὶ τὰ κατάλληλα φάρμακα. Οἱ συμβουλές δὲ καὶ τὰ φάρμακα αὐτὰ θὰ χρησιμεύουν στὸν ἐξομολογούμενο καὶ θὰ τὸν προφυλάξουν, γιὰ νὰ μὴν ξαναγυρίσῃ πιά στὴν ψυχὴ του ἡ ἁμαρτία.

Ἰ "Υστερα ἀπὸ ὅλα αὐτά, ὅταν βλέπῃ ὁ πνευματικὸς στὸν ἐξομολογούμενο εἰλικρινὴ μετάνοια, θὰ ἀπαγγέλλῃ σ' αὐτόν, εἰς τὸ Ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Χριστοῦ, τὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του, μὲ τὴν ὑπόδειξη νὰ κάνῃ καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Δηλαδή θὰ ὑποδεικνύῃ ἔντονα σ' αὐτόν νὰ προσπαθῇ μὲ ὅλη του τὴ δύναμη νὰ βαδίξῃ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἰ "Όταν ἔχει τὶς παραπάνω προϋποθέσεις ὁ πνευματικὸς, θὰ σώσῃ μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ πλῆθος Χριστιανῶν ποὺ μετανοοῦν. Θὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς μὲ τὴν ἴδια χάρη τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ κληθῇ μέγας στὴ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὅταν ἐννοεῖται, ἐργασθῇ πιστὰ τὸ ἔργο τῆς ἐξομολογήσεως, μὲ ταπεινοφροσύνη καὶ ἀνταπάρνηση, πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Ξαναγυρίζοντας στὴ σειρὰ τοῦ λόγου, λέμε ὅτι τὸ ζήτημα τῆς νηστείας πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας ἀφήνεται στὴ διάκριση τῶν πνευματικῶν καὶ δὲν λέμε ἐμεῖς κάτι γι' αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

1. Οἱ ἱεροὶ κανόνες τοῦ Πηδαλίου δὲν ἐπιβάλλουν νηστεία πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας.

2. Ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ δὲ νήστευαν πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας. Ἡ ἱερὴ δὲ συνήθεια νὰ νηστεύουν οἱ Χριστιανοὶ χρονολογεῖται ἀπὸ τότε ποὺ παρατηρήθηκε στοὺς περισσότερους χαλάρωση τοῦ πρώτου τους θρησκευτικοῦ ζήλου, μὲ συνέπεια νὰ μὴν κοινωνοῦν πλέον συνέχεια, ὅπως πρὶν σὲ κάθε θεία Λειτουργία, ἀλλὰ νὰ κοινωνοῦν σὲ μακρὰ καὶ ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα.

3. Δὲν κοινωνοῦν ὅλοι ἐξίσου συχνά, ἀλλὰ ἄλλοι πολὺ συχνά, ἄλλοι τέσσερις φορὲς τὸ χρόνο, ἄλλοι τρεῖς ἢ δυὸ φορές

καὶ ἄλλοι μόνο μιὰ φορὰ τὸ χρόνο. (Δὲν ἀναφερόμαστε σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἐντελῶς ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν ἱερὴ Ἑξομολόγησι).

4. Ὅλοι δὲν ἔχουν τὴν ἴδια ὑγεία καὶ τὴν ἴδια ἀντοχή, ὥστε ὅλοι νὰ νηστεύουν ἐξίσου πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας. Εἶναι μάλιστα καὶ Χριστιανοὶ ποὺ ἔχουν τόση σωματικὴ ἀτονία καὶ ἀδυναμία, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ νηστεύουν οὔτε μία μέρα.

5. Δὲν ἔχουν ὅλοι οὔτε τὴν ἴδια γνώση, οὔτε τὴν ἴδια προσοχή στὴν καθημερινή τους ζωὴ, οὔτε τὴν ἴδια πρόοδο στὴν ἀρετή.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, καθὼς καὶ γιὰ κάθε ἄλλο σχετικὸ, τὸ ζήτημα τῆς νηστείας πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας ἀφήνεται στὴ σύνεση καὶ διάκριση τῶν πνευματικῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὸν λόγο ὅτι ὁ πνευματικὸς, γνωρίζοντας ἀφενὸς τοὺς λόγους ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν πρὸ τῆς θείας Μεταλήψεως νηστεία, ἀφετέρου ἔχοντας ὑπόψη τοῦ τῆ σωματικῆ καὶ πνευματικῆ κατάστασι τοῦ ἐξομολογουμένου, μπορεῖ νὰ κρίνῃ, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τί πρέπει νὰ πῇ ὡς πρὸς τὴ νηστεία σὲ τοῦτον τὸν ἐξομολογούμενο καὶ τί σ' ἐκεῖνον.

Ἄν ἐμεῖς ποῦμε ἐδῶ κάτι ὀρισμένο γιὰ νηστεία, αὐτὸ ὅχι μόνο δὲν θὰ εἶναι δίκαιο γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ οὔτε δυνατὸ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀπὸ ὅλους. Διότι, ἂν ὀρισθῇ νηστεία τόσων ἡμερῶν, ὅση ἀπαιτεῖται γιὰ τοὺς Χριστιανούς ἐκείνους οἱ ὅποιοι, χωρὶς νὰ ἔχουν τὸν χριστιανικὸ ζῆλο ποὺ πρέπει, καὶ τὴν προσοχή ποὺ χρειάζεται στὴ ζωὴ τους, κοινωνοῦν δύο ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρις φορές τὸ χρόνο, ὅποτε καὶ πηγαίνουν στὸν πνευματικὸ γιὰ νὰ διορθωθοῦν μὲ τὴν ἐξομολόγησι, ἢ νηστεία αὐτὴ ἢ πάρα πολὺ ἀναγκαία γι' αὐτοὺς τοὺς Χριστιανούς (ἐκτὸς πλέον καὶ δὲν μποροῦν ἐξαιτίας ἀσθενείας νὰ νηστεύσουν), θὰ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατη γιὰ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ζοῦν ζωὴ χριστιανικὴ καὶ ἐνάρετη.

Γιατὶ αὐτοί, ποὺ ἀποφεύγουν μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη καθετὶ

Γι' αὐτὸ λέμε ὅτι ἡ νηστεία πρὸς τῆς θείας Κοινωνίας ἀφήνεται στὴ σύνεση καὶ διάκριση τῶν πνευματικῶν.